

KA-5104

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November / December – 2014

Sanskrit : Paper - CC - 506

(संज्ञा-कारक प्रकरणम्। भाषाविज्ञान)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ नीयेनामांथी गभे ते ऋषः सूत्रो समञ्जसो : १४
- (१) आदिरन्त्येन सहेता।
(२) उपदेशेऽजनुनासिक इत्।
(३) ऊकालोऽङ्गह्रस्वदीर्घप्लुतः।
(४) साधकतमं करणम्।
(५) रुच्यर्थानां प्रीयमाणः।
(६) धारेरुत्तमर्णः।

- २ तृतीया विभक्तिना उपयोगो उदाहरणसङ्घ समञ्जसो. १४

अथवा

- २ शब्दनोंध लप्पो : (गभे ते या२)
- (१) शिवसूत्राणि
(२) प्रत्याहारः
(३) कारकः
(४) स्वरित
(५) संप्रदान
(६) अन्यतरस्याम्
(७) हेतुत्वम् > करणत्वम् भेदः
(८) अङ्गविकारः किम् ?

૩ ધ્વનિપરિવર્તનના કારણો અને પ્રકારો જણાવો. ૧૪

અથવા

૩ ભાષાશાસ્ત્રનાં અંગો વિશે સવિસ્તર જણાવો. ૧૪

૪ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪

- (૧) સંસ્કૃતભાષાનું મહત્વ
- (૨) ભાષાવિજ્ઞાનનું મહત્વ
- (૩) ભાષાવિજ્ઞાનની અધ્યયન પદ્ધતિઓ
- (૪) ભાષા અને બોલી વિશે નોંધ લખો.

૫ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે સાત) ૧૪

- (૧) સંજ્ઞાપ્રકરણના મંગળશ્લોકમાં ભટ્ટોજી કોને પ્રણામ કરે છે ? શા માટે ?
- (૨) ઉપદેશ એટલે શું ?
- (૩) અચ્ સંજ્ઞા સમજાવો. સંસ્કૃત સ્વર કેટલાં અને કયા કયા ?
- (૪) ઉદાત્ત અને અનુદાત્ત સ્વર કોને કહેવામાં આવે છે ?
- (૫) વ્યાકરણ એટલે શું ?
- (૬) કારકો કેટલા અને કયા કયા તથા કારક વિભક્તિના પ્રકાર જણાવો.
- (૭) સંસ્કૃતમાંથી કઈ કઈ ભાષાઓ ઉદ્ભવે છે ?
- (૮) વૈદિક સ્વર કેટલાં અને કયા કયા ?
- (૯) ભાષાવિજ્ઞાનના અંગો કેટલાં છે ?
- (૧૦) સંપ્રદાન સંજ્ઞા સમજાવો.
- (૧૧) ભારતીય આર્યભાષાનો કેવી રીતે વિકાસ થયો છે ?
- (૧૨) વિભક્તિના મુખ્ય પ્રકારો કેટલા ? કયા કયા ?